

Economia circular o el retorn al sentit comú

Jordi FONT i MARINÉ

La noció o la qualificació d'*economia circular* queda veritablement identificada i pren el seu veritable vol mediàtic i principalment a França, a partir del "Grenelle de l'environnement" del 2007, tot i que a últims de segle ja comença el seu períple. És evident que molts països estan veient que la situació del consumisme desenfrenat actual és completament insostenible i que cal reaccionar sense treva i de manera decidida. Però, com de costum, tot i que la mentalització sembla bastant o molt generalitzada, cada país tant a Europa com a tot el món hi reacciona de forma diferent i de ben segur cada un es pensa que ho fa millor que l'altre. És molt complicat d'avançar de forma eficaç si cada un va pel seu costat.

Per certificar la meua afirmació faré un petit recorregut sobre les diferents direccions agafades pels diferents estats. Al món podríem prendre'n algunes referències, com el Japó, el Canadà, el Brasil i la Xina. Cada un d'aquests països està instaurant tàctiques o directius pròpies per implementar l'economia circular de manera decidida i inequívoca.

Si prenem el cas concret del Japó, ha elaborat un concepte global interessant, que en diuen Sound Material-Cycle Society, que té com a component principal les '3R' (reduir, reutilitzar, reciclar). Al costat d'això i com a suport, una dotzena de lleis intenten tan bé com poden incidir en la complicada relació entre la producció i el consum.

La Xina, tot i que és més difícil obtenir-ne posicionaments i informacions fiables, manifesta públicament i sobretot des de l'any 2006 un interès inequívoc per l'economia circular. Crea el programa SEPA (State Environmental Protection Administration) i posa a contribució de manera contundent les administracions territorials.

El Brasil, un altre gran país o economia emergent, enfoca la problemàtica d'una manera molt pròpia, en la qual es reflecteix perfectament la gran especificitat de la seva economia. Recordem que té alguna indústria que és complicada mediambientalment parlant, com és Fibria, primer productor mundial de pasta de paper, i grans aglomeracions a les quals els costa moltíssim resoldre el tractament de les deixalles, entre altres problemàtiques potser més

importants. No obstant i malgrat totes les seves greus realitats, ha manifestat la voluntat política, i no és pas poc, de tenir com a objectiu a llarg termini zero residus.

- A Europa, a priori mercat o societat molt més madur, no és pas que la cosa vagi gaire millor. Com a la resta del món, cada país fa la guerra pel seu costat i s'empren estratègies personals i ben diferents. Alguna pinzellada sobre algun dels actors podria ser d'interès.

A Holanda tenen un concepte força interessant, que en diuen, un cop traduït, *del bressol al bressol*. El gran avantatge de la seva actuació és i ha estat la gran difusió i vulgarització del concepte en el si de la població. Això, crec jo que amb altres factors, ben entès, ha materialitzat la gran mentalització de la seva gent sobre els problemes mediambientals.

- Un dels exemples més interessants és certament el de Dinamarca, que de ben segur és pioner a Europa en el naixement del concepte de l'economia circular. No més tard que a final dels 70 del segle xx, per problemes particulars instauren a Kalundborg el que ells anomenen *la simbiosi industrial*. Consisteix essencialment a intercanviar entre indústries locals, de tal manera que els rebuigs d'unes empreses es converteixin en matèries primeres per a les altres. Això en aquell país ha fet taca d'oli i el situa en un dels països més avançats en aquesta matèria. Alguna dada rellevant: 300.000 tones d'estalvi de petroli a l'any així com un estalvi també anyal d'1.200.000 m³ d'aigua.

- Com a últim voldria prendre com a exemple França, que per a mi és el meu referent cultural i formatiu i que a més a més és el país del nostre únic copríncep elegit i que pot ser si més no un referent polític. Seguint la seva tradició, França, país d'una administració exuberant i superorganitzada, ens proposa com a producte estrella en aquest tema el "Cercle vertueux de l'économie circulaire en France". Per complementar això, tot un reguitzell d'agències estatals, comissariats, instituts, associacions i comissions fan que les coses, si més no, es vagin movent.

N'esmentarem les principals: Ademe (Agence de l'environnement et de la maîtrise de l'énergie), CGEDD (Commissariat général au développement durable), IGPDE (Institut de la gestion publique et du développement durable), ARF (Association des régions de France)...

A títol de conclusions voldria portar unes apreciacions personals que, de fet, són les que veritablement m'interessa que quedin reflectides en aquest modest treball i que ocasionalment generin polèmica i ganes de reflexionar sobre el tema que ens ocupa: l'economia circular. Ben entès, passaré voluntàriament per alt el centenar llarg de lleis i normes que podríem esmentar i que legislen i organitzen el tema en els diferents països.

Fóra bo recordar quantes i quantes actituds o operatives que coneixíem els que tenim una certa edat i que podrien tornar a ser d'actualitat en la implementació de l'economia circular.

En diré algunes a títol d'exemple: bestiar allotjat a la planta baixa per escalfar l'habitatge al primer pis, recuperació dels fems per bogar, raspalls fets de pell d'animal, el cuir o la pell d'animal per fer sabates i jaquetes, la llana per fer jerseis i mantes, la llana per fer matalassos i coixins, les plomes per fer edredons i anoracs avui dits *plumífers*, la roba de lli, els envasos de tot tipus consignats i retornats, la compra a pes amb paperines, els aïllants minerals (encara avui no ben substituïts, vegeu piscina dels Serradells), les estufes de *serrill* o serradures...

Tants i tants comportaments que varen deixar de ser *normals* gràcies o a causa del consumisme exacerbat i la falta de temps, i al que alguns varen creure equivocadament que seria el progrés. Però això, que ara nosaltres ja comencem –alguns més que d'altres– a veure

que ha sigut una involució en lloc d'un progrés, tenim la dificultat d'explicar-ho a tota una part molt i molt important de la població mundial que viu com nosaltres ho fèiem fa cinquanta o cent anys i que voldria ara de ben segur viure com nosaltres vivim avui.

Crec sincerament que he de demanar que tot el món vagi a l'una i es creï un organisme mundial per afrontar aquesta problemàtica, agreujada infinitament per la gran diferència econòmica i social i financera dels pobles, de manera conjunta. Cal d'una vegada per totes enterrar el neoliberalisme estúpid i desmentir de manera unànime que el mercat no ho regula tot i que cal regular amb justícia, seny i solidaritat el mercat.

Si pot ser, abans que sigui massa tard.

Jordi Font i Mariné,
empresari i Conseller general pel Partit Socialdemòcrata